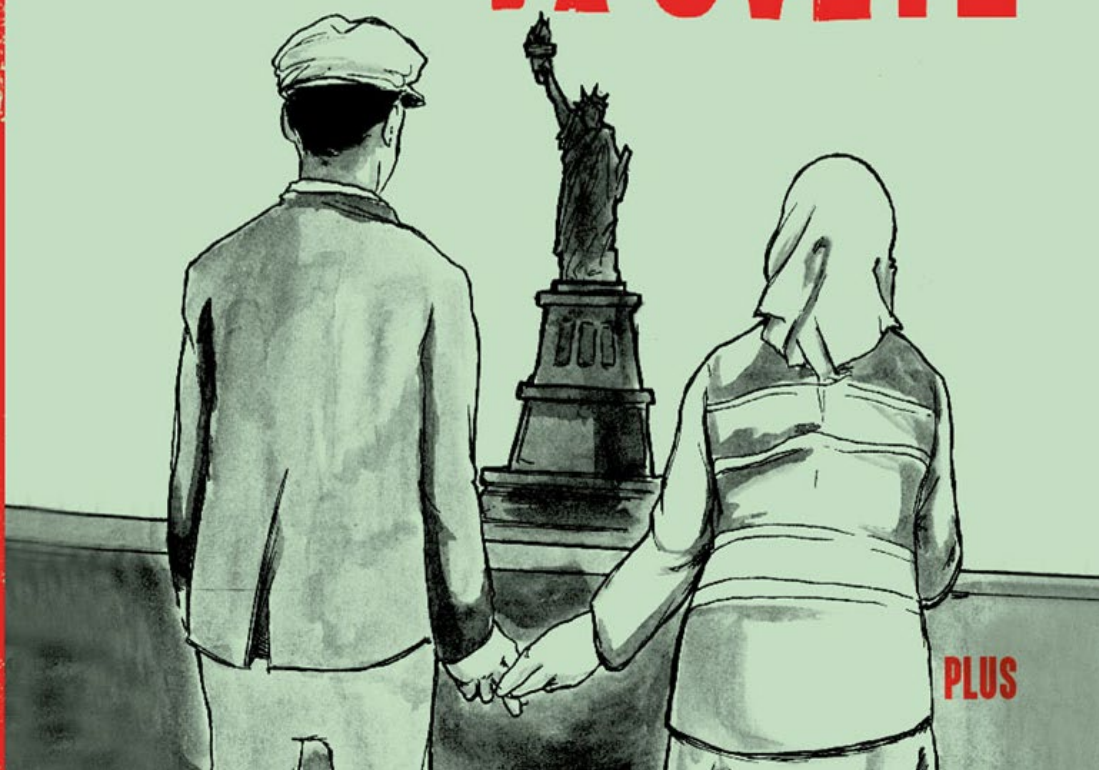

THE CZECHOSLOVAK TALKS

SEDM KOMIKSŮ
O ÚSPĚŠNÝCH KRAJANECH

ČECHOSLOVÁCI VE SVĚTĚ

PLUS

Čechoslováci ve světě

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.nakladatelstviplus.cz
www.albatrosmedia.cz

Martina Kaňáková
Čechoslováci ve světě – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2019

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

ČECHOSLOVÁCI VE SVĚTĚ

USPOŘÁDALA
MARTINA KAŇÁKOVÁ

PLUS
CZECHOSLOVAK TALKS

PROLOG

Vážení čtenáři,

vítejte u knihy, jež má být průvodcem na cestě za našimi krajany ve vzdálených zemích. Za lidmi, kteří něco dokázali, a přesto nikdy nezapomněli na svou rodnou vlast. Tato kniha obsahuje jen střípek z příběhů, které shromažďujeme v rámci projektu Czechoslovak Talks ve spolupráci s Nadačním fondem Dotek. Prostřednictvím vyprávění zachycených v této knize chceme všem čtenářům, ale především mladé generaci přiblížit osudy našich významných krajanů. Každý člověk je jedinečný a především na něm samotném záleží, co ve svém životě dokáže - ať už ve své rodné zemi, či kdekoliv ve světě.

Unikátní osudy Čechoslováků pro nás mohou být poučením, že nejdůležitější je neztratit víru v sebe sama. Když se člověk rozhodne vydat za svým snem, může ho svou pílí, pracovitostí a nezdolnou vůlí nakonec dosáhnout. A cesta k jeho naplnění nemusí být jen strastiplná a posetá překážkami, může také vést k hlubšímu poznání a pochopení cíle, k němuž směřujeme. Jak praví člověk znalý osudů našich krajanů Jaromír Šlápota: „Smutno je člověku ve světě, jenž zapomíná na hroby svých králů a svatých v rodné zemi.“

Sedm příběhů sedmi různých lidí ze čtyř různých zemí a tří kontinentů do komiksové podoby převedl talentovaný umělec Tomáš Pánek. Komiks je zpracován v českém jazyce a doplněn o anglický překlad, kniha tak může posloužit i jako edukativní příručka pro učitele dějepisu a anglického jazyka. Historie se nejlépe učí skrze příběhy lidí, kteří ji žili.

Za projekt Czechoslovak Talks

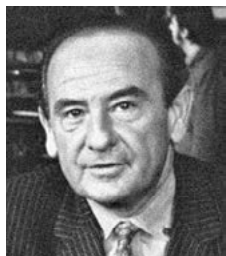
**Jaroslav Horký, Martina Kaňáková,
Tomáš Pánek a Martin Nekola**

NAKRESLIL
TOMÁŠ PÁNEK

KV

KAREL VELAN

KANADA

KANADA

Ing. Karel Velan

* 8. 2. 1918, Ostrava
† 29. 9. 2017, Montreal, Québec

Narodil se v Ostravě českému otci a polské matce. V roce 1939 úspěšně zakončil studia strojího inženýrství na Vysokém učení technickém v Brně. Kvůli německé okupaci Československa se dočkal inženýrského titulu až o šest let později. Hned po skončení druhé světové války založil první firmu na výrobu automatických textilních strojů. V roce 1947 absolvoval dvouměsíční stáž v USA, která jeho podnikání dodala mezinárodní rozměr. Zkušenosti z USA mu brzy zajistily úspěch, obchodní zakázky přicházely i ze západní Evropy.

Po komunistickém puči se rozhodl odejít s manželkou Olgou a dvěma syny do exilu do Švýcarska. V zemi helvétského kříže vynalezl unikátní kondenzační aparát. Zhruba po roce se přesunul do kanadského Montrealu, kde se s rodinou usídlil natrvalo a pokračoval v plodné práci. V Kanadě založil roku 1950 firmu Velan Engineering Ltd. a v dalších letech si připsal řadu úspěchů včetně vysokých státních vyznamenání, dvaceti světových patentů v oblasti průmyslové výroby turbín a rozšíření výroby na tři kontinenty. Velanovy vynálezy se uplatnily v ropném a chemickém průmyslu, v jaderných elektrárnách a využilo je i americké námořnictvo, které se Velanovy turbíny rozhodlo po náročných zkouškách ve vlastních výzkumných ústavech nainstalovat na letadlových lodích a ponorkách. Velanova vynalézavost a obchodní duch umožnily firmě rozšířit výrobu na dvě desítky typů průmyslových armatur.

Po pádu železné opony manželé Velanovi pravidelně přijíždějí do Čech, podporovali Výbor dobré vůle první dámy Olgy Havlové a dětskou nemocnici, financovali výstavbu domovů pro matky s dětmi a tělesně postižené a mnoho jiných humanitárních projektů. Karel Velan zemřel v Montrealu jen pár měsíců před svými stými narozeninami. Úspěšná firma nadále expanduje, ročně prodává stovky tisíc produktů do celého světa.

CANADA

Ing. Karel Velan

* February 8, 1918, Ostrava
† September 29, 2017, Montreal, Québec

Karel Velan was born in Ostrava, to a Czech father and a Polish mother. He studied mechanical engineering at the Brno University of Technology and successfully graduated in 1939. He had to wait six years for his engineering degree, on account of the German occupation of Czechoslovakia. Shortly after WWII ended, he founded the first company making automatic textile machines. In 1947 he spent two months in the United States on a study trip which helped him elevate his company to an international level. Experience gained abroad meant success and his company was soon accepting orders from Western Europe.

After the Communists seized control over the government, Karel and Olga took their two sons and fled to Switzerland. During their stay there, he invented a unique solution for steam traps dealing with condensation. About a year later, the family moved to Montreal in Canada to settle down, and Velan continued his work. In 1950 he founded Velan Engineering Ltd., and the following years were very successful for him. He received Montreal and Quebec's highest honors, patented twenty inventions in industrial turbine engineering and began manufacturing his products on three continents. Velan's inventions were used in the oil and chemical industries, by nuclear power plants and by the US Navy, which decided to install them on their aircraft carriers and submarines after testing them thoroughly in their own research facilities. Velan's creativity and commercial vision propelled the company forward, and they began making over twenty types of industrial valves.

After the fall of the Iron Curtain, Mr. and Mrs. Velan regularly visited the Czech Republic and supported First Lady Olga Havlová's charity Committee of Good Will, as well as a children's hospital. They also founded the construction of centers for young mothers, people with physical disabilities and numerous other humanitarian projects. Karel Velan passed away in Montreal, just a few months short of turning 100 years old. His company continues to expand and sells hundreds of thousands of products all over the world.

Koncem dubna 1945 osvobodili Brno rumunské a sovětské jednotky pod velením maršála Malinovského.

Žerotínské náměstí, Brno, jaro 1945

←
Brno was liberated in late April of 1945 by Soviet and Romanian troops led by Marshall Malinovsky.

Žerotín Square, Brno, Spring 1945

Dášo, mám radost, že je to šílenství za námi. Konečně otevřou vysoké školy, dodělám si diplom a můžu se pustit do podnikání.

Život se nám vrací do starých kolejí, vid, Ivánku...

SVOBODA!

Karle, myslíš, že ten plán vybudovat vlastní podnikání bude tak snadný?

Nezapomeň, že jsem v Prostějově pět let dřel pro Němce v továrně na raketové součástky. Učil jsem se od těch nejlepších konstruktérů. Mám v paměti všechny nákresy, stačí přidat vlastní nápady a uvidíš, že všichni budou koukat. Věř mi!

←
- "I'm so happy this madness is over, Olga. They'll finally reopen the universities, I'll finish my degree and then I can start my own business."

- "Things are starting to get back to normal, right, Karel?"

←
- "FREEDOM!"

←
- "Karel, do you think running your own business will really be that easy?"

←
- "Don't forget I spent five years toiling for the Germans in Prostějov making rocket parts. I learnt from the best people. I remember all the designs, I'll just implement my own ideas and I'll win everyone over, you'll see. Trust me!"

továrna Velbo, Brno

Budeme
potřebovat další
lidi do výroby...

S přítelem Jaroslavem Boučkem založili firmu Velbo, která začala vyrábět automatické stroje pro textilní průmysl.

Tomu říkám
úspěch...

Firma prosperovala. Zakázky se hrnuly od československých, ale i švýcarských a amerických výrobců textilních strojů.

Talentovanému konstruktérovi
byla umožněna studijní cesta
do USA.

Za dva měsíce
jsem zpět!

Napiš telegram!

Po návratu z cesty založil
vlastní firmu.

Švýcarsko, 1948

Mami, koukej...

Únorový převrat vše od základů změnil.
Velanovi utekli do Švýcarska.

Ale, pořád přemýšlím
nad prací.

Co se děje?
Jsi poslední
dny nějaký
zamlklý...

← Velbo factory, Brno

- "We'll need to hire more people..."

He co-founded a company called Velbo with his friend Jaroslav Bouček. It manufactured automatic machines for the textile industry.

← - "Now that's what I call a success."

The company thrived. Textile machine manufacturers from Czechoslovakia, but also Switzerland and the United States, all rushed to place their orders.

← The talented designer was allowed to study in the US.

- "I'll be back in two months!"

- "Send us a telegram!"

After returning, he set up his own company.

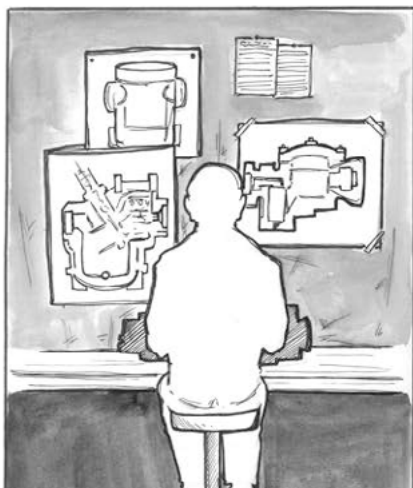
← When the Communists seized power in February 1948, everything changed. The Velan family fled to Switzerland.

1948, Switzerland

- "Look mommy, look!"

← - "What is the matter with you? You've been rather quiet..."

- "I am still thinking about work..."

Velan během pobytu ve Švýcarsku vynalezl unikátní řešení kondenzačního aparátu na páru, známého pod názvem „Velan Universal Steam Trap“, který si posléze nechal patentovat.

Montreal, Kanada, červenec 1949

O rok později se rodina přestěhovala do Montrealu. Od firmy Baťa si Velan pronajal malou výrobní, kde své podnikání dále rozvíjel.

←
While in Switzerland, Velan came up with a unique solution for steam traps dealing with condensation, an invention he later patented and called “Velan Universal Steam Trap” ←

July 1949, Montreal, Canada

A year later, the family moved to Montreal. Velan rented a small workshop from the Baťa company and continued developing his business.

Děkuji, vyřídíte prosím panu řediteli, že jsem mu velmi zavázán.

Je to vaše, pane Velane. Tomáš Baťa Vás nechává pozdravovat.

To byly začátky koncernu Velan Engineering Ltd. Velan si musel vzít půjčku 300 000 dolarů, ale risk se vyplatil. Firma se rozrůstala. Po nějakém čase zaměstnávala 2 000 lidí v devíti zemích na celém světě.

←
- “The place is yours, sir. Tomáš Baťa sends his regards.”

- “Thank you. Please express my sincere gratitude to your CEO.” ←

That was the beginning of the corporate group Velan Engineering Ltd. Velan had to take out a loan of 300 000 dollars but the risk paid off. After a while it employed two thousand people in nine countries all over the world.

Tak, propagační materiály v šestnácti jazycích jsou hotové. Cesta kolem světa čeká...

Velan chtěl proniknout na globální trh. Sám se vydal na několik velkých obchodních cest, během nichž získával nové zakázky.

Montreal, 1953

Stálo to trmácení za to? Kolik máš objednávek?

To víš, že ano...

Tati, vem nás příště taky!

Jen po USA najezdil přes 30 000 kilometrů, zastavil se ve všech velkých městech a úspěch byl mimořádný...

←
- "Okay, marketing materials in sixteen languages are all set. Around the world we go..."

Velan wanted to penetrate the global market. He went on several long business trips by himself which were a success and he accepted many new orders.

←
- "Was all the trouble worth it? How many orders did you get?"

- "Daddy, take us with you the next time you go!"

- "Alright, alright, I will."

His journey spanned over 30 000 kilometres just in the US. He visited every large city and the success he achieved was extraordinary...

No, volných víkendů teď asi moc nebude. Jen v tomhle roce máme objednávky na 42 000 aparátů.

Mr. Velan, po důkladném testování jsme se rozhodli instalovat vaše zařízení na každé plavidlo a ponorku. Odvedl jste kus práce, máte můj obdiv!

Děkuji, generále.

Jedním z velkých zákazníků Velanovy firmy bylo i americké námořnictvo.

←
- "Well, we can say goodbye to free weekends. We've got orders for over 42 000 devices just for this year."

←
- "Mr. Velan, after thorough testing, we have made the decision to install your device on every ship and submarine. You've done a fantastic job, please accept my congratulations!"

- "Thank you, General."

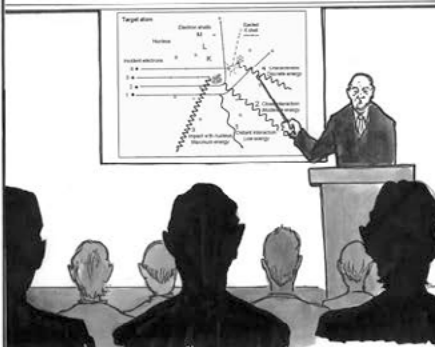
Among the customers of Velan's company was the US Navy.

Kilimandžáro (5 895 m n. m.), Tanzánie

Vedle obrovského pracovního vypětí si dokázal najít čas na své koníčky. Miloval lezení po horách, navštívil Alpy, Himaláje, vylezl dokonce na Kilimandžáro, nejvyšší vrchol Afriky.

Oxfordská univerzita, Anglie

Jedním z velkých Velanových zájmů byla astrofyzika a kosmologie. Přišel s vlastní teorií velkého třesku, o které uspořádala Oxfordská univerzita mimořádnou konferenci.

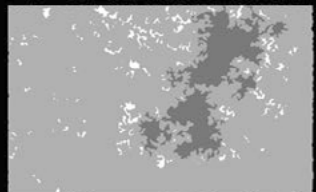
Kilimanjaro (5 895 m a.s.l.), Tanzania

He worked extraordinarily hard, yet was always able to find time for his hobbies. He loved mountain climbing and had been to the Alps, the Himalayas and even climbed Mount Kilimanjaro, the highest mountain in Africa.

Oxford University, England

One of Velan's main interests was astrophysics and cosmology. He came up with his own Big Bang theory which was discussed at a special conference of the Oxford University.

THE
MULTI-UNIVERSE
COSMOS

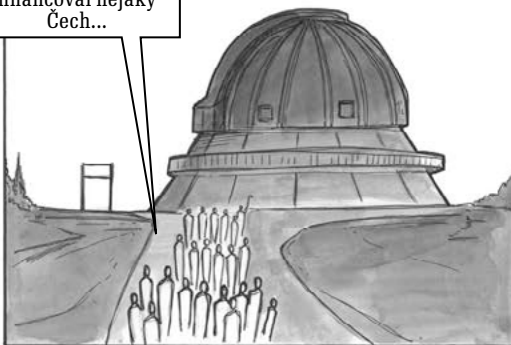

THE FIRST COMPLETE STORY OF
THE ORIGIN OF
THE UNIVERSE

Celoživotní poznatky z oboru sepsal do odborníky velmi oceňované publikace o původu vesmíru.

V Québeku nechal postavit dvě muzea kosmologie. Ročně je navštíví tisíce lidí.

Prý to muzeum financoval nějaký Čech...

Cosmolab Velan,
Lac Mégantic, Québec,
Kanada

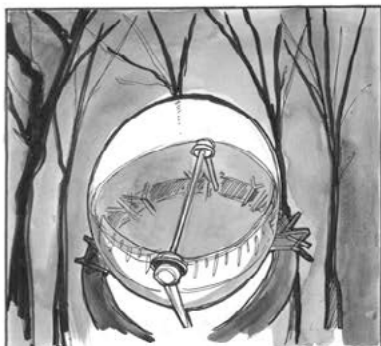

He used his life-long interest in this field to write a publication on the origin of the universe, which was very well received by other scholars.

Cosmolab Velan,
Lac Mégantic,
Québec, Canada

He financed the building of two museums of cosmology in Québec. They receive thousands of visitors every year.

- "I've heard a Czech person funded this museum..."

Montreal a provincie Québec pro Velana představovaly jeho druhý domov. Mnohokrát projevil svůj vděk za to, že mu město jako uprchlíkovi dalo šanci. Například pro Světovou výstavu 1967 věnoval Montrealu obří sluneční hodiny...

Děkuji, pane Velane. Bez Vás bychom tu situaci jen těžko zvládli...

Je přece samozřejmé pomáhat lidem v nouzi.

Štědrý muž ten pan Velan.

Karel Velan spolu s manželkou Olgou se zařadili mezi největší filantropy Kanady. Štědře podporovali domovy pro ženy, děti bez přístřeší, ale také nové přistěhovalce...

←
Montreal and Québec province became a second home to Velan. He frequently expressed his gratitude that the city took a chance on him when he was a refugee. For example on the occasion of World Expo 1967 he presented the city of Montreal with an enormous sundial...

←
“Thank you, Mr Velan. I don't know how we would have managed without your help.”

– “It goes without saying that we help those in need.”

– “Mr Velan is such a generous man.”

Together with his wife, Karel Velan became one Canada's greatest philanthropists. He generously supported homes for young mothers and orphans, as well as newly arrived immigrants...

←
– “Kanien'kéha!”

– “Thank you for everything, my friends.”

The Mohawk tribe who reside on the Kanesatake reservation even named him their chief in gratitude for the financial help he provided them.

←
Velan bought telescopes and astronomical instruments for many observatories.

Kanien'kéha!

Thanks for all, my friends.

Za finanční pomoc, kterou poskytli indiánskému kmeni Mohawků v rezervaci Kanesatake jej dokonce jmenovali svým náčelníkem.

Velan nakoupil teleskopy a astronomické zařízení pro řadu observatoří.

Zřídil vlastní nadaci Velan Foundation, která věnovala miliony dolarů na různé dobročinné účely.

Pevně věřím, že se tu svoboda udrží dlouhou dobu.

Po pádu železné opony Velanovi pravidelně přijížděli do Čech.

←
He set up his own charity, The Velan Foundation, which has donated millions of dollars to various worthy causes.

←
– “I firmly believe freedom will prevail for a very long time.”

←
After the fall of the Iron Curtain, Mr and Mrs Velan regularly visited the Czech Republic.

←
– “Mr Velan, how would you feel about investing in our company?”

←
– “The Czech economy is in an excellent shape...”

←
Everyone wanted to meet the successful Czech-Canadian businessman.

←
– “The Bolsheviks devastated our healthcare. There is a need for major investments...”

←
– “I’m happy to help!”

←
Mr and Mrs Havel on an official state visit to Canada, 1990

←
Velan was even an inspiration for the First Lady, Olga Havel.

←
– “I’m willing to donate a hundred thousand dollars to build a new children’s hospital in Brno.”

←
– “You’re very generous, Mr Velan.”

České ekonomice se daří výborně...

Pane Velane, nechtěl byste investovat v našem podniku?

Praha, 1993

Všichni chtěli poznat úspěšného česko-kanadského průmyslníka.

Bolševici úplně zničili naše zdravotnictví. Je potřeba velkých investic...

oficiální návštěva manželů Havlových, Kanada, 1990

Rád pomohu!

Také první dámu Olgu Havlovou Velan inspiroval.

Jste velkorysý, pane Velane.

Rád věnuji sto tisíc dolarů, na zřízení dětské nemocnice v Brně.